

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 19

1 augustus 1959

No 8

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: G. van der Zanden: Aantekeningen over Hymenoptera III (p. 145). — H. J. P. Lambeck: Enige Syrphidenwaarnemingen in 1957 en 1958 (p. 147). — Andrew J. Gaj: Notes on Pterophoridae (p. 150). — B. J. Lempke: Trekvinders in 1958 (p. 159). — Literatuur (p. 146: M. A. Lieftinck). — Korte mededeling (p. 149: B. J. Lempke).

Aantekeningen over Hymenoptera III

door

G. VAN DER ZANDEN

37. *Andrena anthrisci* Blüthg., f. nov. sp. Bij een aantal kleine *Andrena*'s, die door Dr. J. NOSKIEWICZ te Wrocław voor mij werden gedetermineerd, bevonden zich vier ♂♂ van deze voor ons land nieuwe soort. Zij werden verzameld resp. twee exemplaren op 27.V.1956 te Eindhoven en twee op 21.IV.1957 in het Savelsbos bij Gronsveld (Z. Limb.). Deze laatste datum is erg vroeg, vergeleken met de tot heden opgegeven vliegtijd („einde mei of begin juni”). Uit België is één vangst bekend: ♀, 6.VI.1925 te Loën, coll. P. MARÉCHAL. Verder is de soort bekend uit Midden- en Zuid-Duitsland. PITTIONI (1943) vermeldt ze niet.

38. *Andrena falcifica* Perk. Aan de opsomming van Nederlandse vindplaatsen, die WIERING (1958) geeft, ontbreekt de Wijngaardsberg (Maastricht), van waar P. MARÉCHAL deze soort in 1951 vermeldde. Behalve de door WIERING genoemde vliegplanten geeft PITTIONI (1943) bovendien nog: *Salix caprea*, *Tussilago farfara* en *Euphorbia cyparissias*.

39. *Halictus quadricinctus* (Fabr.). Verzameld te Echt, ♀, 17.VI.1938 (leg. P. MARÉCHAL) en Eindhoven, ♀, 3.VI.1951. In de collectie-ADRIAANSE een ♀, 13.VI.1942 gevangen te Baarlo. Tot dusver is deze grote graafbij voor ons land vermeld van Canne, Maastricht, Valkenburg, Breda en Noordwijk.

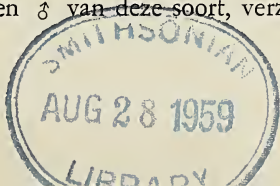
40. *Halictus sexcinctus* (Fabr.). Zie ook nr. 1. Verzameld te Eindhoven twee ♀♀, resp. 17.V.1952 en 3.VI.1951. In de coll.-ADRIAANSE een ♀, 13.VI.1942 gevangen te Baarlo, alsmede te Tilburg op 23.VII.1945 één ♀ en vier ♂♂.

41. *Nomada flavoguttata* (K.). Gevangen een ♀, 13.V.1951 te Eindhoven.

42. Als aanvulling op de bekende gegevens over de verspreiding der Nederlandse *Odynerus*-soorten de volgende opgaven. De tussen haakjes geplaatste nummers zijn die uit de lijst van WILCKE (1952).

(3) *O. gracilis* Brullé, in de collectie van het Natuurhist. Museum te Tilburg een ♀, gevangen 11.VII.1944 te Voorthuizen.

(20) *O. trifasciatus* (Müll.), in de collectie van de heer KNIPPENBERG (St. Michielsgestel) een ♂ van deze soort, verzameld te Dedemsvaart op 27.VII.1956.

SMITHSONIAN INSTITUTION AUG 21 1959

(24) *O. nigricornis* (Curt.), in dezelfde collectie een ♂, gevangen 25.VII.1956 te Slagharen. Was nog niet vermeld van Overijsel.

In de collectie ADRIAANSE komen een aantal exemplaren voor, welke eveneens een uitbreiding van de door WILCKE vermelde verspreiding geven, namelijk:

(10) *O. quadrifasciatus* (F.) — Tilburg.

(2) *O. crassicornis* (Pnz.) — Tilburg, een ♀ gevangen op 23.IX.1941, dus zeer laat !

(16) *O. xanthomelas* (H.-Sch.) — Tilburg.

(31) *O. melanocephalus* (Gmel.) — Stein.

(32) *O. reniformis* (Gmel.) — Tegelen, St. Pieter.

(35) *Discoelius zonalis* (Pnz.) — Herpen.

(36) *Eumenes pedunculatus* (Pnz.) — Rijswijk.

Literatuur

MARÉCHAL, P., 1951, Mes premières recherches au Wijngaardsberg (Maastricht). *Nath. Mbl.* 40 : 105—108.

PITTIONI, B., 1943, Die Bienen des südöstlichen Niederdonau II. *Natur u. Kultur* 24 : 1—89.

WIERING, H., 1958, Over enkele Nederlandse bijen. *Ent. Ber.* 18 : 166—168.

WILCKE, J., 1952, De Nederlandse Metselwespen. *De Lev. Nat.* 55 : 190 e.v.

Eindhoven, N. Brabantlaan 21.

Walker, Edmund M., *The Odonata of Canada and Alaska*. Vol. II: Anisoptera — four families. Univ. of Toronto Press, 1958, xi + 318 pp., 63 pls.

Dit is het tweede deel ener monografie over de libellen van het noordelijk gedeelte der Nieuwe Wereld, even voortreffelijk als het reeds in 1953 verschenen eerste deel, dat behalve een uitvoerige algemene inleiding de bewerking der Zygoptera van dit gebied bevat. Voorlopig moet volstaan worden met een korte aankondiging van dit monumentale werk, een uitvoeriger bespreking kan beter volgen als het laatste deel verschenen is en het werk compleet zal zijn. Dit deel II behandelt de fam. Aeshnidae, Petaluridae, Gomphidae en Cordulegasteridae, waarvan de eerste en derde uiteraard de hoofdschotel vormen. De auteur werd in 1948, na zijn aftreden als hoogleraar aan de universiteit te Toronto, als honorair medewerker aan het Ontario Museum verbonden en heeft zijn 50-jarige ervaring als specialist in N. Amerikaanse Odonata ten nutte gemaakt door een faunabewerking te leveren, welke m.i. als de beste, meest volledige en fraaist geïllustreerde is aan te merken, die ooit over libellen is verschenen. Elke soort is uitvoerig gekarakteriseerd, in determineertabellen opgenomen en in details afgebeeld, evenals de larven, voorzover bekend, en dat zijn er reeds vele. De illustraties, vrijwel alle door de auteur zelf vervaardigd, zijn ongeëvenaard. Bij elke soort vindt men bovendien habitat, verspreiding, veldkenmerken en biologische gegevens overzichtelijk samengevat, terwijl de belangrijkste waarnemingen uit de zeer verspreide literatuur zorgvuldig zijn verwerkt, veelal door een vroegere auteur zelf even aan het woord te laten, hetgeen veel kleur verleent aan de inhoud. Op de platen komen telkens 10—20 afbeeldingen voor, zodat 't aantal illustraties de 700 wel zal overschrijden. Met het verschijnen van deze unieke publicatie zijn de Odonata van Noord-Amerika als geheel, mede door het werk van NEEDHAM & WESTFALL, „Dragonflies of North America” (1955), grondig bekend geworden. Een voorbeeld van hechte en doeltreffende samenwerking in een ééntalig werelddeel ! — M. A. LIEFTINCK.